

Naturreservatet och Natura 2000-området Björnnäset

(SE0330130)

Beslut om fastställande av skötselplan och
bevarandeplan

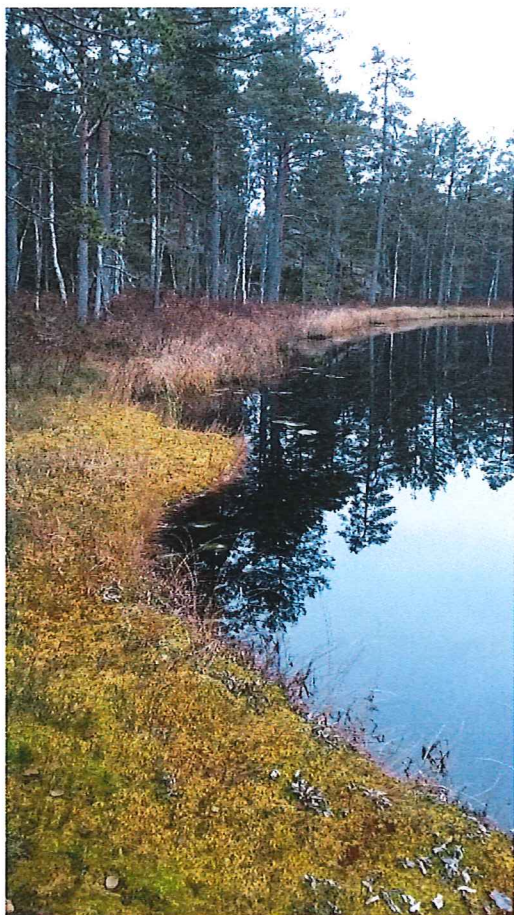

Foto: vänster och nedre mitt - Daniel Cluer. Övre och nedre höger - Anna Lindberg

Länsstyrelsen
Kalmar län

Fastställande av kombinerad skötselplan och bevarandeplan för naturreservatet och Natura 2000-området Björnnäset (SE0330130)

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 3 och 17 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att fastställa bilagd kombinerad skötselplan och bevarandeplan för naturreservatet Björnnäsets domänreservat.

Ärendets beredning

Länsstyrelsen har initierat en revidering av skötselplanen i naturreservatet Björnnäset med anledning av att ny kunskap om naturtyper och skötsel har framkommit. Framförallt gäller detta restaurering av taigamiljöer med hjälp av kontrollerad naturvårdsbränning. Området ingår i Lifeprojektet LIFE Taiga 2015-2019 som arbetar med restaurering av det naturliga skogslandskapet inom Natura 2000-områden i stora delar av landet. För att kunna genomföra erforderliga åtgärder i den löpande skötseln av reservatet samt inom Life-projektet krävs en ny skötselplan. Naturreservatet utgör även ett Natura 2000 område (SE0330130). De yttre gränserna sammanfaller, och syftet i beslutet om naturreservatet bedöms vara förenligt med syftet och prioriteringarna för Natura-2000 området. Därför har en så kallad kombinerad skötsel- och bevarandeplan upprättats för naturreservatet Björnnäset.

Under arbetets gång har förslaget diskuterats i fält med Sveaskog och Kultur & fritidsförvaltningen vid två tillfällen. De har även beretts möjlighet att komma in med synpunkter under utarbetandet av skötselplanerna. Även Hultsfreds OK har inkommit med viktig information under arbetets gång.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Sveaskog i egenskap av markägare, Naturvårdsverket, Hultsfreds kommun, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges geologiska undersökningar, Skogsstyrelsen, Hultsfreds orienteringsklubb, Kultur & fritidsförvaltningen Hultsfreds kommun, Målilla-Gårdveda hembygdsförening, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Emådalens naturskyddsförening, Östra Smålands ornitologiska förening och Fågelklubben Hultsfred, Smålands flora och Föreningen SydostEntomologerna.

Yttrande har inkommit från remissinstanserna SGU, Fågelklubben Hultsfred samt Havs och Vattenmyndigheten. De båda senare tillstyrker skötselplanerna. SGU anmäler att de inte har någon erinran.

Fågelklubben Hultsfred pekar vidare på betydelsen av att med skyltar informera kring området för att väcka medvetenhet och nyfikenhet hos besökaren.

HaV menar att det är viktigt att använda sig av de verktyg Artdatabanken tagit fram för att sätta bevarandemål i vattenmiljöerna.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 1. Överklagan skall vara Länssstyrelsen tillhanda senast tre veckor efter kungörelse i ortstidning.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av tf chefen för naturenheten Johan Wendell.

Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även Per Lindegård, kulturmiljöenheten, Tommy Gustafsson, Åsa Johansson, Anna Lindberg, Patrick Isendal och Daniel Cluer naturenheten deltagit, den sistnämnde föredragande.

Johan Wendell

Daniel Cluer

Bilagor

1. Hur man överklagar
2. Skötselplan

Sändlista

Sakägare:

Sveaskog, info@sveaskog.se

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Övriga:

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Sveriges geologiska undersökning, sgu@sgu.se

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

2016-12-20

3 (3)

512-7613-16

Skogsstyrelsen, Kalmar distrikt, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Hultsfreds kommun, kommunen@hultsfred.se
Hultsfreds orienteringsklubb, c/o
Kultur- och fritidskontoret Hultsfred, c/o
Målilla-Gårdveda hembygdsförening
Naturskyddsföreningen i Kalmar län, c/o
Emådalens naturskyddsförening, c/o
Östra Smålands ornitologiska förening samt Fågelklubben Hultsfred, c/o
Smålands flora, c/o
Föreningen SydostEntomologerna, c/o
Sveaskog
Sveaskog.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

VEM KAN ÖVERKLAGA	Beslutet får överklagas av den som beslutet angår om det gått honom eller henne emot.
VEM SKA PRÖVA ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Regeringen, miljödepartementet.
HUR MAN UTFORMAR ÖVERKLAGANDET	I skrivelsen ska Ni • tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och dag för beslutet • redogöra varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt • redogöra för hur Ni anser att beslutet ska ändras Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Regeringen, miljödepartementet. Länsstyrelsens adress och telefonnummer finner Ni längst ner på denna sida.
SENASTE DATUM FÖR ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts i ortstidning , annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Ni ska underteckna skrivelsen och förtydliga namnteckningen. Uppge personnummer/organisationsnummer, postadress och telefonnummer till bostaden samt adress och telefonnummer till arbetsplatsen och ev. annan plats där Ni är anträffbar.

Kombinerad skötsel- och bevarandeplan för naturreservatet Björnnäsets domänreservat

Förord

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för syftet och skötseln i ett naturreservat. Skötselplanens inriktning bestäms av ändamålet med reservatet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Till grund för denna skötselplan ligger gällande beslut från 1997-12-05, se bilaga 2.3.

Revidering av skötselplan

Av den hitintills gällande skötselplanen från 1997 framgår att bränder är naturliga inslag i de naturtyper som ingår i reservatet, samtidigt som inga sådana åtgärder finns med i reservatsskötseln. Bränder i landskapet har blivit ovanliga då räddningstjänsten blivit allt mer effektiv att släcka spontant uppkomna bränder. Reservatets naturvärden hotas dock av den igenväxning av inte minst gran som blir resultatet av utebliven skogsbrand. Därför behöver skogen naturvårdsbrännas under kontrollerade förhållanden för att många av reservatets arter ska ha en möjlighet att leva kvar.

Området ingår i Lifeprojektet LIFE Taiga 2015-2019 som arbetar med restaurering av det naturliga skogslandskapet inom Natura 2000-områden i stora delar av landet, inklusive Kalmar län. Revideringen av skötselplanen för Björnnäset har finansierats av Lifeprojektet.

Uppdatering av bevarandeplan

Naturreservatet utgör även ett Natura 2000 område (SE0330130). I samband med revideringen av skötselplanen för naturreservatet Björnnäset har även bevarandeplanen för Natura-2000 området uppdaterats. Då de yttre gränserna sammanfaller och syftet i beslutet om naturreservatet bedöms vara förenligt med syftet och prioriteringarna för Natura-2000 området har en så kallad kombinerad skötsel- och bevarandeplan upprättats för naturreservatet Björnnäset. Beskrivningen av området, bevarandemål och bevarandetillstånd för naturtyper och arter som anges i skötselplanen gäller även för Natura 2000-området. Uppgifter som är specifika för Natura 2000 området och av särskild betydelse för bland annat tillståndsprövning enligt 7 kap. 28a § miljöbalken presenteras i bilaga 2.1.

Planförfattare är Länssstyrelsen i Kalmar län.

1. Syftet med naturreservatet

Enligt reservatsbeslutet från 1997 skall ändamålet med reservatet vara att bevara ett naturskogsartat barrskogsområde med dess flora och fauna och naturliga successioner. Ändamålet är även att – inom ramen för detta mål – ge möjlighet till naturupplevelser och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Områdets naturskogsliknande tallskogar med pedagogiska värden och rekreationsvärden i och med sin lättillgänglighet och närhet till Stora Hammarsjöns naturcamping var viktiga anledningar till beslutet.

2. Administrativa data

Objektnamn	Björnnäsets domänreservat
Objektnummer	NVR-id 2002264
Skyddsform	Naturreservat
Natura 2000 beteckning	SE0330130
Län	Kalmar
Kommun	Hultsfred
Fastighetsägare	Sveaskog
Totalareal (ha)	89,8
Landareal (ha)	86,8
Areal skyddad produktiv skogsmark (ha)	25,0
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Tallskog	66,1
Granskog	2,3
Barrblandskog	3,5
Lövblandad barrskog	1,3
Övriga skogsimpediment (häll)	3,2
Barrsumpskog	3,5
Våtmark	1,5
Sjöar och vattendrag	5,4
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
<i>Naturtyp med gynnsamt tillstånd</i>	
3160 Myrsjöar	1,5
7140 Öppna mossar och kärr	0,7
9010* Taiga	19,6
91D0* Skogbevuxen myr	0,1
<i>Naturtyp med restaurering</i>	
7140 Öppna mossar och kärr	2,1
9010* Taiga	56,7
91D0* Skogbevuxen myr	2,9
<i>Utvecklingsmark med naturtypsmål</i>	

9010* Taiga	4,0
*Prioriterade naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv	
Övrig mark	2,2
Prioriterade värden:	
Naturtyper	Taiga (9010), Skogbevuxen myr (91D0), Öppna mossar och kärr (7140)
Strukturer och funktioner	Död ved i olika nedbrytningsstadier, grov död ved, Grova och gamla träd, Lövträd i barrskog, Solbelysta tallstammar och tallågor. Hällmarks-partier, block och branter, Bränd ved, Träd med brandljud, Hålträd och boträd, Vedsvampar, Odikade våtmarker, Skogbevuxna mossar, Laggkärr, Gungfly, naturlig bäck, öppen våtmark, myrsjöar med intakt hydrologi och skogligkontinuitet i kantzonen
Arter	Tjäder Orre Spillkråka Pärluggla Klotgräs (VU) Knärot (NT) Nyckelarter och karaktäristiska arter såsom: tall, blåbär, kråkbär, klibbticka, fnöskticka, vit näckros m.m.
Friluftsliv	• Naturpedagogik • Större sammanhängande område med höga upplevelsevärden. Tysta områden • Naturlighet • Besöksobjekt
Övrigt	Forskning/referensområde

3. Beskrivning av reservatet

3.1 Sammanfattning

Naturreseptatet Björnnäsets domänreservat ligger inom Stora Hammarsjöområdet utanför Hultsfred, ett område med betydelse för rekreation och tysta miljöer. Reservatet utgör där en viktig beståndsdel som naturskogsmiljö i produktionsskogen. Det är också ett ypperligt område för att visa upp och åskådliggöra detta för reservatsbesökarna.

Reservatsområdet är utpekad i länets naturvårdsplan såväl som EUs nätverk Natura 2000 för sina värdefulla tallskogar med insprängda våtmarker. Inom Natura 2000 är det utpekad såväl för sina habitat för växter och djur, som för sin fågelfauna av inte minst tjäder, orre och spillkråka. I anslutning till Åkebosjön ligger även Stensryds naturreseptat med liknande miljöer, något som förstärker reservatets betydelse.

3.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Naturreseptatet Björnnäset omfattar marker som till största delen varit utmarker tillhörande byn Kallersebo. Ett undantag är den västra delen mellan sjöarna Lillsjön och Djupsjön som varit en del av grannbyn Åkerbos ägor. Kallersebo, som hörde till Mållilla socknen och Aspelands härad, omtalas första gången 1533 som *Kallesseboda* och senare 1545 som *Kallesboda* och *Kallesbo*. Vi denna tid ska byn ha bestått av två skattehemman.

De äldsta kartor som visar dessa utmarker är en storskifteskarta från 1787 över Kallersebo och en över Åkebo från 1800. Där anges att reservatet då huvudsakligen var att betraktas som skog som brukades som betesmarker. Undantag var ett par mindre skiften som brukades som ängar. Dessa skiften fanns dels i den östra delen, utmed det mindre vattendrag som förenade Åkebosjön i norr med Hammarsjön i söder, samt i ett område i reservatets sydöstra hörn som då benämndes Sägkärret (men som på senare kartor heter Fälddammen). Enligt uppgifter i protokollet önskade bönderna att alla skiften som då låg inom reservatet skulle förbli odelade efter storskiftet och alltså fortsätta att brukas gemensamt därefter. I anslutning till Sägkärret låg en sågkvarn, troligen på den plats där det nu finns en stendamm.

Vid slutet av 1700-talet var den fördämning som reglerade flödet till sågen, vid vattendraget nära södra kanten av reservatet, antagligen inte av den omfattningen att den skapade en vattenspiegel uppströms mer än möjligen säsongvis. Dammen var till fördel för den slåtter som då förekom eftersom den bromsade upp flödet så att näringsrika partiklar kunde sedimentera och gynna en rikare tillväxt. 100 år senare kring 1870 finns en såg markerad på denna plats på Generalstabens karta och uppströms denna en öppen vattenyta. Det kan betyda att det då fanns en mer effektiv uppdämning av vattendraget här som tillkommit före denna tid. På samma karta framställs området inom reservatet som ett kuperat skogsområde som dominerades av barrträd. Den norra delen, kallad Stora Björnnäset, var mer tydligt en egen holme, avskild i söder av en igenväxande vik ("näset").

Troligen brukades reservatet som betesmark en bra bit in på 1900-talet men att det därefter minskat efter hand. Detta kan bland annat förstås utifrån flygbilder som finns över området från 1940-talet och fram till 2010-talet. Den flygbild som ligger till grund för ekonomisk karta från 1940 visar att området då var ganska ljusöppet med öppna gläntor av olika storlek. De tätaste trädbestånden fanns då i reservatets östra del. Senare flygbilder visar att området vuxit ihop en del men att gläntor och öppna partier fortfarande funnits även. När betet minskar är det främst skogsbruk som bidrar till att hålla vissa partier öppna. De diken som finns bör därför främst kopplas till denna verksamhet.

Enligt kartan från 1940-talet hade större delen av det som var Kallersebos utmark då övergått till statlig ägo och blivit kronopark i ett stort samlat ägoskifte. När detta skett är dock osäkert utifrån tillgängliga lantmäteriakter.

1967 avsattes området som Domänreservat, och sedan dess har inget skogsbruk bedrivits i området. I samband med Domänverkets bolagisering omvandlades det till naturreseptat 1998. Samma år antog regeringen det som Natura 2000-område. Idag förvaltas ägorna i den gamla kronoparken, där de båda reservaten Björnnäset och Stensryd ingår, av Sveaskog.

3.3 Naturbeskrivning och biologiska bevarandevärden

Geologi och sjöar

I norr avgränsas reservatet av Åkebosjön och, i nordväst, Lillsjön. En vik av den senare omfattas av reservatsbeslutet. Gränisar mot reservatet gör även Djupsjön i väster. Den kanaliserade bäcken från Åsjön mot Stora Hammarsjön avgränsar reservatet i öst. Den

rinner ut i Fältdammen, som helt omfattas av reservatet. Just nedan vägen, som avgränsar reservatet i söder ligger en gammal damm och kvarnlämning. Av vattnen är det endast Stora Hammarsjön som statusklassats, då med gott bevarandetillstånd. Det är ett smalt parti med skog mellan vägen/reservatsgränsen och denna sjö.

Berggrunden, som till stora delar går i dagen, består av den sura bergarten granit. Ovanpå denna ligger till största delen moränjord, bitvis blockig sådan. I reservatets södra delar finns fläckar med torvjord. I områdets sydvästra del når nordligaste delen av Järedaåsen in. Det är en isälvsavlagring som fått klass 2 "mycket skyddsvärd" i länets grusinventering.

Naturtyper och arter

Området utgörs till största delen av tallskog med mindre bestånd av barrblandskog och våtmarker. Vattenmiljöer hittas i Lillsjön i nordväst liksom i Fältdammen i sydöst.

Det norra näset som går ut i sjön är bevuxet med gammal högvuxen hållmarkstallskog med mindre områden yngre skog i kanterna. Tallskogen visar få spår efter påverkan och har en naturlig åldersfördelning med hög medelålder. Skogen på norra delen av näset (skötselområde 1a) är äldst med tallar ca 300 år gamla. Skogen är ovanligt högvuxen för att vara hållmarkstallskog och saknar i stort sett gamla senvuxna krokiga tallar. Hållarna är mest framträdande i mitten av näset medan sluttningarna ner mot sjön mer har karaktären av blockmark.

Ett blandskogsparti finns på västra sidan av näset (1d). Här förekommer mer gran och löv och skogen är yngre, med en hel del grov en som tyder på att det tidigare varit mer öppet. I ett lågparti i öst växer ett heterogent skogsbestånd med spridda äldre träd av framförallt tall men även en del björk och gran. Marken är påverkad av markavvattning och delar av området har tallöverståndare och en yngre blandad generation under dessa. Andra delar har mer barrblandskog. Bitvis växer skog på tidigare mer öppen myrmark.

Även i södra delen (1c) dominerar hållmarkstallskog. Skogen är här generellt mer påverkad av tidigare skogsbruk genom gallring och plockhuggning. Medelåldern är generellt ganska hög; det finns många träd runt 150 år och spridda träd runt 200 år och något äldre. På sina håll återfinns mer utpräglade hållmarkstallskogar som är påverkade av plockhuggning. Andra delar är tätare och har mer utbredd risvegetation. Gran och löv har gissningsvis gallrats ut längre tillbaka så att det bara finns spridda inslag av andra träd än tall. Död ved finns inte heller i de mängder man skulle vänta sig med tanke på det täta trädskiktet. En liten trädklädd skvattrammyr finns i södra delen.

I reservatets sydöstra hörn (1g) är skogen mer heterogen med omväxlande glesare och tätare partier och lite lägre medelålder. Löv och gran har gallrats bort för att gynna tallen, men unglöv och gran av olika ålder förekommer dock spritt. Ganska mycket en finns vilket indikerar tidigare utmarksbete.

I kanterna av reservatet (1f och södra delen av 1d) finns bestånd som är kraftigt påverkat av mer sentida skogsbruk och av dikning. Skogen har ändå en heterogen struktur och relativt stor andel äldre träd av tall, gran och björk. På östra kanten (1f) står några äldre tallar. Marken är tydligt påverkad av dikning, bland annat av ett djupt dike i östra kanten. Delar av området har alltså varit mer öppna tidigare. Ett parti tidigare öppen mark är nu bevuxen med planterad gran.

Ett stråk med ren ungskog av tall och gran finns i reservatets sydvästra del (södra delen av 1d i kanten mot 1c). Intill har det avverkats längre tillbaka och en ny heterogen generation med gran, björk och al har vuxit upp. De äldsta träden är uppmot 80 år och marken är sumpig med en bitvis otydlig bäck.

Fältdammen är en igenväxande damm i reservatets sydöstra hörn (2a). I dammen växer näckrosor, men inte minst i norr är dammen på väg att omvandlas till en våtmark med tuvor av starr och vass. Runt dammen finns odikade våtmarker med fin våtmarksflora. Trådstarr, flaskstarr, bunkestarr och blååtel dominerar. Där bäcken rinner in i dammen i norr finns en björksumpskog (1h) med sockelbildning. Området längst i öst (1i) har varit trädbevuxet sedan längre tid. Här finns död ved av bland annat fullstora tallar.

Av de sjöar som omger reservatet är det endast en del av Lillsjön som ingår i själva reservatet (skötselområde 3). Samtliga sjöar är dock av värde för sjökomplexet kring stora Hammarsjön. De omges av gungflyn och våtmarker. Av allt att döma har de sänkts för ca 100 år sedan. Bäcker som avvattnar såväl Djupsjön som Åkebosjön igenom reservatet har kanaliserats.

Området är förutom enligt habitatdirektivet utpekade enligt Natura2000 fågeldirektiv för arterna tjäder, orre, spillkråka och pärluggla. Av dessa stöter man åtminstone på tjäder vid de flesta besöken. Bevarandetillståndet för orre och spillkråka är stabilt. För tjäder och pärluggla är tillståndet okänt, men torde vara gott för tjädern.

3.4 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inom reservatet finns ett område registrerat i fornlämningsregistret, vilket är beläget i reservatets nordvästra hörn. Det är bebyggelselämningar efter ett torpställe kallat Sjövik (Målilla 31:1) bestående av två husgrunder och en källargrund. Runt kring torpet finns röjda ytor som tyder på viss odling. Torpet har inte hittats på några äldre kartor, varför man kan anta att det varit i bruk enbart under en kortare period från slutet av 1800-talet till början av 1900-talet. Det ligger en bit söder om den plats som markerats i Riksantikvarieämbetets kartdatabas.

Vid vattendraget nära reservatets södra gräns finns en damm med gammal kvarnlämning samt en trolig fisktrappa. En sågkvarn finns omnämnd här redan i slutet av 1700-talet, varför denna plats ska betraktas som en fornlämning.

3.5 Beskrivning av friluftslivets förutsättningar

Stora Hammarsjöområdet, där reservatet ingår är utpekade som riksintresse för det rörliga friluftslivet. I Hultsfreds översiktsplan för 2009 är hela detta område också utpekade som ett "tyst område" där man vill begränsa utbyggnad av bullrig verksamhet till förmån för såväl friluftsliv som djurliv.

Ett flertal stigar finns för det rörliga friluftslivet. Hammarsjöleden med orange markering skär genom områdets sydöstra del. Med utgångspunkt från denna går en gulmarkerad, delvis spångad, slinga, som använts för att visa olika fällfångstmetoder. Längs vägen som avgränsar reservatet i söder går en grönmarkerad stig i orienteringsklubbens regi runt Stora Hammarsjön. Till detta kommer en röd och blåmarkerad stig som går från informationsskylten vid campingen upp mot näset. Den röda slingan går hela vägen runt medan den blå är en genväg efter drygt halva sträckan.

Förutom fällorna längs gula slingan hittas även ett informationsskåp om lavar, placerad där den blå stigen tar av från den röda. Där står även ett slitet bänkbord. Precis i närheten är också ovan beskrivna torplämning.

På uddens nordvästra kant står ett mindre vindskydd med en cementgjuten eldstad. Där finns för tillfället också en soptunna.

Den röd/blåa slingan är framtagen av en nu nedlagd intresseförening. Den gula slingan är uppsatt av jaktvårdskretsen. Grön och orange stig sköts av Hultsfreds orienteringsklubb.

Stora delar av området är brant och blockigt. Stigar går även delvis genom fuktig myr, eller över hållmark där lavar vid regn blir hala. I anslutning till reservatet har kommunen en vildcampingplats, och stigarna används av campingbesökarna.

4. Generella råd och riktlinjer

4.1 Åtgärder i träd- och buskskikt

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och floran så som grova träd, hålträd, boträd, stående döda träd, vindfällen eller lågor sparas. Skötselåtgärder inom naturreservatet, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vattenmiljöer, kulturmiljöer och fornlämningar undviks.

Träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, ledningar, stängsel, tomtmarker, betes- eller slåttermarker får upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet.

4.2 Ny kunskap och ändrade skötselåtgärder

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper i reservatet samt de skötselråd som åtgärdsprogrammen för bevarande av hotade arter och naturtyper anvisar ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet. Ny kunskap om skötselformer samt kunskap som inhämtats vid uppföljning av bevarandemålen ska vid behov kunna leda till ändrad skötsel om den kan utföras i enlighet med reservatets syfte och bidrar till att uppfylla bevarandemålen. Vid mycket omfattande förändring av skötseln ska skötselplanen revideras. Om dessa skötselåtgärder inte är förenliga med reservatets syfte krävs även en revidering av reservatsbeslutet.

4.3 Störningskänslig fauna

Innan skötselåtgärder påbörjas i reservatet ska naturvårdsförvaltaren kontrollera om det finns störningskänslig fauna i anslutning till naturreservatet. Om störningskänslig fauna finns i området ska expertis konsulteras för att anpassa skötselåtgärderna med hänsyn till förekommande art. Med störningskänslig fauna menas här till exempel särskilt skyddsvärda fågelarter som i samband med yttre störning avbryter sin häckning, t.ex. havsörn och fiskgjuse.

4.4 Skötsel av forn- och kulturlämningar

Forn- och kulturlämningar kan med fördel röjas fria från träd och buskar i samband med naturvårdsåtgärder, dels för att göra dem synliga, men också för att de tar skada av vegetationen. Eftersom fasta fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen (SFS 1988:950) är det dock förbjudet att ta bort, gräva ut, täcka över eller på andra sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Extra försiktighet gäller vid röjning och körning i och omkring forn- och kulturlämning t.ex. med avseende på markskador. Maskiner får inte köras på eller i direkt anslutning till fornlämning. Buskar och träd får inte dras upp med rötterna i eller intill en fornlämning. Stubbar görs så låga som möjligt om inte överenskommelse om att lämna högstubbe gjorts. Ris och annat avfall fraktas utanför fornlämningsområdet för eldning. För att undvika skador ska eldning av röjnings- och avverkningsrester inom fornlämningsområdet ske på plåtar eller dylikt.

5. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 3 skötselområden. Avgränsning av skötselområdena framgår av bifogad skötselplankarta, bilaga 2.2.

5.1 Skötselområde 1a-i:Skogsmarken (83,3 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet innehåller huvuddelen av reservatets produktiva skog. Det domineras av tall, men såväl trivallöv som gran förekommer, den sistnämnda i tilltagande andel. Se kapitel 3.3 för närmare beskrivning av beståndens naturkaraktär.

1a och b – Nästan helt talldominerad skog med blåbär och lingonris och en del ljung i fältskiktet. Sluttande partier med en hel del block strödda.

1c – Talldominerad skog med stora andelar hållmark. Centralt i södra delen hittas en trädklädd myr.

1d – Heterogent område med mycket hög andel block och branter i tallskogen i norr, där även en del trädklädda tallmossar ingår, men mer gran i södra delen längs bäcken från djupsjön.

1e – Glänta med rastbord, utställningsskåp för lavar och en äldre torplämning. Härifrån går också en genväg över till näsets östra ände som kortare slinga.

Området utgörs av området från rastplatsen ner till vattnet. Detta område har tidigare hållits öppet men är sedan reservatsbildningstillfället under igenväxning. En något äldre ek står inträngd i den uppväxande slyskogen. I torplämningen står fyra större björkar.

1f – Gran och barrblandskog på flacka torvmarker i troligen en första generation efter våtmarkstillstånd. Området dikat.

1g – Barrdominerad blandskog.

1h – Ung björkdominerad skog på våtmark. Sockelbildning.

1i – Blandskog på fuktig mark.

Bevarandemål:

- Arealen Taiga (9010) ska vara minst 80 ha.
- Arealen Skogbevuxen myr (91D0) ska vara minst 3 ha.
- Lövträdsandelen i barrskogarna är i genomsnitt minst 10 %. Icke inhemska trädslag saknas.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och ska finnas i alla nedbrytningsstadier.

- Hydrologin och hydrokemin skall bibehållas intakt eller vid behov återställas.
- Torplämningen med omgivning skall vara friställd från inväxande träd och buskar.
- Typiska arter knutna till naturtyperna Taiga och skogbevuxen myr ska leva kvar och ha gynnsamt bevarandetillstånd. Exempel på för området typiska arter är knärot, tallört, tjäder, pärluggla och spillkråka.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel tjäder, orre, spillkråka, pärluggla, klotgräs och knärot ska finnas kvar och ha ett gynnsamt bevarandetillstånd.

Skötselåtgärder:

Initiala restaureringsinsatser

Naturvårdsbränning kan bli aktuellt i hela reservatsområdet. Avgränsning sätts konkret vid planeringen av åtgärden. Naturvårdsbränning är särskilt prioriterat särskilt i skötselområde 1a-c. Det är också lämpligt i övriga områden men kan vara svårt att genomföra i praktiken med svår terräng och avgränsning. Område 1a avses brännas inom projektet LIFE Taiga som pågår fram till och med 2019.

Åtgärder i trädskiktet kan behövas inför bränningen, t.ex. stamkvistning, fällning eller uttag av gran. Grov ved och lövved lämnas alltid i reservatet, men kan då behöva flyttas.

I hela skötselområdet är alternativa åtgärder som ger liknande effekter och strukturer ett alternativ om bränning inte går att utföra inom lämplig tid och på ett bra sätt. Det kan röra sig om ringbarkning, röjning, eller andra åtgärder som avser att efterlikna brandpåverkan. Tillfullo går det dock inte att efterlikna en brands effekter på detta vis.

Diken läggs igen om det är möjligt utan påverkan utanför reservatet eller i överenskomelse med berörda markägare. Särskilt angeläget är detta i gränsdiket i sydost, men där kräver igenläggningen samarbete med markägare utanför reservatet (Sveaskog). I övrigt finns lämpliga restaureringsobjekt just nedströms Djupsjöns utlopp och igenom område 1d.

Yngre träd i område 1e fälls för att friställa ek, öppna upp och ge utsikt från rastplatsen mot vattnet och mot torplämningen. Riset bränns eller forslas till annan plats i reservatet.

Björkarna i torplämningen (1e) fälls och lämnas som grov död ved på lämplig plats i reservatet.

Löpande skötsel

När ny igenväxning uppstår i område 1e röjs denna på samma vis som ovan.

Inga åtgärder för naturvärdena utöver ovan nämnda planeras.

Extensivt bete är tillåtet i hela reservatet.

Naturvårdsbränning bör ske med återkommande intervaller. Återkommande bränning kan genomföras när markvegetationen åter kan föra en brand, vilket troligen innebär mellan 10 och 30 år.

Friställning av värdefull flora, t.ex. vidkroniga träd, är tillåtet i hela reservatsområdet.

Igenläggning av diken är tillåtet i hela reservatet under förutsättning att det inte påverkar mark utanför reservatet eller att dessa markägare har godkänt åtgärden.

Vid behov vidtages åtgärder mot exotiska eller invasiva arter.

5.2 Skötselområde 2: Fältdammen och våtmarker (5,0 ha)

Beskrivning:

2a - Området är huvudsakligen beskrivet i kapitel 3.3. Utloppet (utanför reservatet) består av en damm med gammal kvarnlämning och vad som förmodligen är en fisktrappa. Här satt även en kalkgivare tidigare.

2b –Igenväxande dikad fuktäng.

Bevarandemål:

- Arealen öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 2,8 ha.
- Täckningsgraden av träd och buskar får inte överstiga 30% någonstans i området. Främmande trädslag saknas.
- Hydrologin och hydrokemin skall bibehållas intakt eller vid behov återställas.
- Typiska arter knutna till naturtypen 7140, öppna mossar och kärr, ska leva kvar och ha gynnsamt bevarandetillstånd. Exempel på för området typiska art är orre.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel tjäder, orre, spillkråka, pärluggla, klotgräs och knärot ska finnas kvar och ha ett gynnsamt bevarandetillstånd i reservatet.

Skötselåtgärder:

Initiala restaureringsinsatser

Diket i 2b läggs igen.

För område 2a behöver eventuella restaureringsåtgärders konsekvenser först utredas. Tillflödet kan med fördel återställas (längs med reservatets östgräns, väl utanför detta skötselområde) utan att skötselområdet drabbas. En utrivning av dammen skulle eventuellt skada de våtmarker kring Fältdammen som är de marker som har högst värde i skötselområdet som det ser ut idag. Om detta utreds och utredningen pekar på att naturmiljöerna tjänar på en rivning av dammen skall inte skötselplanen eller bevarandeplanen utgöra hinder för detta.

Löpande skötsel

Underhållsröjning eller slåtter skulle kunna vara aktuellt.

Extensivt bete är tillåtet i hela reservatet.

Naturvårdsbränning kan bli aktuellt i hela reservatsområdet. Avgränsning sätts konkret vid planeringen av åtgärden.

Friställning av värdefull flora, t.ex. vidkroniga träd, är tillåtet i hela reservatsområdet.

Igenläggning av diken är tillåtet i hela reservatet under förutsättning att det inte påverkar mark utanför reservatet eller att dessa markägare har godkänt åtgärden.

Vid behov vidtages åtgärder mot exotiska eller invasiva arter.

5.3 Skötselområde 3: Lillsjöns sydspets (1,5 ha)

Beskrivning:

En myrsjö med färgat vatten.

Bevarandemål:

- Arealen myrsjö (3160) ska vara minst 1,5 ha.
- Typiska arter knutna till naturtypen myrsjö (3160) ska leva kvar och ha gynnsamt bevarandetilstånd. Exempel på för området typiska arter är sångsvan och myrtrollslända.

Skötselåtgärder:

Inga åtgärder aktuella i skötselområdet.

Vid behov vidtages åtgärder mot exotiska eller invasiva arter.

6. Friluftsliv

Beskrivning:

Kort beskrivande text om områdets förutsättningar för friluftsliv.

Utnyttjande av reservatet, även kommersiellt, för naturturism och andra aktiviteter som inte står i strid med reservatets syfte och föreskrifter är positivt. Vid kommersiellt utnyttjande bör dock Länsstyrelsen först kontaktas så att den känner till vad som händer i reservatet. Observera dock att det är förbjudet att använda området för tävlings- eller övningsändamål enligt föreskrift A14 respektive C13.

Bevarandemål:

- Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket och hjälpa besökarna få sina förväntningar uppfyllda genom att vara lättläst samt har informativa kartor och texter.
- Informationen ska vara aktuell finnas på plats i reservatet samt på länsstyrelsens hemsida.
- Informationen ska bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.
- Leder som anges på informationskartorna skall vara tydligt markerade och lätta att följa i fält.

- Minst en led ska finnas som går ut till själva Björnnäset.
- Anordningar längs lederna skall hålla bra standard

Skötselåtgärder:

Fällorna och skyltarna längs gula slingan tas bort då de till stor del gått sönder och temat dessutom passar dåligt med reservatets inriktning. De fågelholkar som satts upp längs stigen får vara kvar.

Sopställ i reservat brukar sällan vara en bra lösning. Oftast uppfattas fulla sopställ som en rättighet att lägga sina sopor bredvid vilket ställer till oreda. Om sopinsamling saknas helt blir effekten istället vanligen att man tar med sig soporna ut. Därför tas befintligt sopställ vid vindskyddet bort.

Bänkbordet vid lavskåpet behöver bytas ut.

Markeringar av blå och röd led ersätts av stolpar med rätt färg. Endast de leder som fortsätter utanför reservatet (grön och orange) markeras i enlighet med respektive stig så länge dessa stigar underhålls (i dagsläget av orienteringsklubben).

Vindskyddet byts mot låg sittbänk runt eldstaden.

Lavskåpet tas bort.

Temaskyltar kring t.ex. naturvårdsbränning eller om torpgrunden får placeras ut.

Kommunen och markägaren ansvarar för att ta bort sopställ och fällor. Ansvar för övriga anordningar tas över av reservatsförvaltningen.

En kortare tillgänglighetsanpassad stig med utgångspunkt från campingplatsen utreds, och ställs i ordning om detta anses genomförbart.

7. Bränder och brandbekämpning

Förekomsten av bränder är en av de viktigaste förutsättningarna för att kunna bevara naturvärden i våra skogar. I sydöstra delen av Sverige är förutsättningarna för brand som störst p.g.a. torrt klimat och förekomst av brandbenägna skogstyper. Brandhistoriska undersökningar visar också att brandfrekvensen har varit hög (20-30 års medelintervall). I sydöstra Sverige har vi ett stort ansvar att bevara brandnaturvärden vilket lämpligast sker under kontrollerade former genom anlagda, i förväg planerade, bränder (naturvårdsbränning). Detta för att man lättare kan styra brandens beteende och effekter samt att värden som missgynnas av brand lättare kan skyddas. Det är dock lämpligt att ta till vara de positiva naturvårdeseffekter som en spontan brand ger när de inträffar.

Spontan brand i reservatet anses huvudsakligen ge positiva effekter på naturvärdena och det finns inga ekonomiska värden inom reservatet att ta hänsyn till. Men då en brand riskerar att spridas utanför reservatet eller utgör fara för allmänhet eller egendom bör den släckas. En brand blir svårare att begränsa ju större yta den omfattar vilket talar för att släcka den i ett så tidigt skede som möjligt. Det är dock i många fall en fördel att låta elden vandra ut till naturliga brandhinder, t ex vägar, för att underlätta eftersläckningsar-

betet och lättare undvika att elden sprider sig i ett senare skede. Räddningstjänsten ansvarar för bedömning av lämpligt tillvägagångssätt, om möjligt i samråd med reservatsförvaltningen.

I naturreservatet är kontrollerad naturvårdsbränning en prioriterad skötselåtgärd i skötselområde 1.

Släckningsarbete vid spontan brand bör ske med försiktighet, om möjligt i samråd med förvaltaren så att naturvärdena (ex. gamla träd och känslig flora) inte skadas. Exempelvis kan skador på naturvärden uppstå genom hårdspolning vid rötter och på stammar på äldre träd och döda träd. Körskador är ett annat exempel på skador som kan uppstå och som så långt möjligt bör undvikas.

Efterbevakning:

När branden anses vara begränsad och utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för bevakning av brandområdet till markägaren/förvaltningen.

Åtgärd efter brand:

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av Länssstyrelsen.

8. Jakt och fiske

Rätten till jakt och fiske inskränks inte av reservatsbeslutet.

9. Dokumentation och uppföljning

9.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Förvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Länssstyrelsen ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål. Hur bevarandemålen följs upp anges i naturreservatets uppföljningsplan. I uppföljningsplanen anges vilka målindikatorer som ska mätas för att följa upp respektive bevarandemål. Länssstyrelsen är ansvarig för genomförande av uppföljningsåtgärder, utvärdering av huruvida bevarandemålen nåts samt eventuell anpassning av rådande skötsel. All uppföljningsverksamhet inom reservatet skall dokumenteras i Naturvårdsverkets databas Skötsel-DOS, VIC Natur.

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Denna lista över skötselåtgärder är inte fullständig utan kompletteras efter behov

Skötselåtgärd	Mål	När	Var	Prioritet*
Naturvårdsbränning	Gynnsam bevarandestatus för taiga	Inom 1-3 år	Skötselområde 1a	1
Naturvårdsbränning	Gynnsam bevarandestatus för taiga	Inom 1-10 år	Skötselområde 1b-c	2
Igenläggning av dike	Återställa naturlig bäckfåra. Återskapa våtmark/sumpskog	Inom 3 år	Längs reservatets östra gräns	1
Igenläggning av dike	Återskapa naturlig vattenregim	Inom 3 år	Skötselområde 3b samt 1d	2
Röja kring ek och fälla träd i kulturlämning	Gynna friluftslivet och åskådliggöra och skydda kulturlämning	Inom 1-5år	Skötselområde 1e	2
Byt ut rastbord	Gynna friluftslivet	Inom 1 år	Skötselområde 1e	1
Markera led med stolpar.	Gynna friluftslivet	Inom 1-5 år	Röd och blå led	2
Ta bort vindskydd och lavskåp.	Säkerhet för besökare	Inom 10 år		3
Utred tillgänglighetsanpassad led	Vidga besöksgruppen	Inom 1-5 år	Nära camping	3
Tillsyn av informationstavlor och anordningar samt miljöerna kring dessa. Vid behov åtgärda	Gynna friluftslivet	Vart 6:e år	Hela reservatet	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Utvärdera åtgärder, ökad kunskap	Efter utförd åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av bevarandemål	Utvärdera rådande skötsel	Enligt uppföljningsplan	Hela reservatet	2

Förvaltare av naturreservatet ansvarar för utförandet av samtliga åtgärder.

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

11. Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter, signalarter, arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv, arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter samt andra intressanta arter inom naturreservatet Björnnäset.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2010.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = nationellt utdöd (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = nära hotad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).
- lc = livskraftig, rödlistad enligt 2005 års klassning.

S= Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen.

Arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv har nedan markerats med N2000.

Typiska arter

Typiska arter är arter vars förekomst indikerar gynnsamt bevarandetilstånd hos aktuell naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv. Dessa finns listade i vägledningarna för naturtyper i EU:s naturvårdsdirektiv, framtagna av Naturvårdsverket. Typiska arter har markerats med ett T. Endast arter som är typiska för de i reservatet förekommande Natura 2000-naturtyperna är upptagna i artlistan.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödliste- kategori	Signalarts- värde	Övrigt
<i>Goodyera repens</i>	Knärot	NT	S	T9010
<i>Pilularia globulifera</i>	Klotgräs	VU		
<i>Monotropa hypopitys</i>	Tallört	lc		T9010
<i>Leucorrhinia dubia</i>	Myrtrollslända	lc		T3160
<i>Tetrao urogallus</i>	Tjäder	lc	N2000	T9010/91D0
<i>Cygnus cygnus</i>	Sångsvan	lc		T3160
<i>Aegolius funereus</i>	Pärluggla	lc	N2000	T9010

Området är även utpekat för ÅGP-arterna spillkråka och orre. Båda finns troligen i området men har inte rapporterats.

12. Referenslista

Cederberg, B & Löfroth, M. (red). 2000. *Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000*. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Gärdenfors, U. (ed) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. Artdatabanken, SLU, Uppsala

Forslund, M (red). 1997. *Natur i Östra Småland. Naturvårdsprogram för Kalmar län.* Länssstyrelsen i Kalmar län

Hellman, K. 1984. *Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län.* Länssstyrelsen/Naturvårdsverket

Hägerås, M. (opubl) 2008. *Björnnäset.* Fritextbeskrivning av området, arbetsmaterial i samband med basinventeringen. Länssstyrelsen i Kalmar län.

Karlsson, J. & Svensson, J. 1985. *Översiktlig grusinventering Hultsfreds kommun.* Länssstyrelsen i Kalmar län. Meddelande 1985:4

Länssstyrelsen i Kalmar län. 1998. *Beslut och skötselplan för Björnnäsets domänreservat.* Länssstyrelsen i Kalmar län.

Länssstyrelsen i Kalmar län. 2005. *Bevarandeplan för Natura 2000-området Björnnäset.* Länssstyrelsen i Kalmar län.

Miljö- och byggnadskontoret, Hultsfreds kommun. 2010. *Översiktsplan 2009.* Hultsfreds kommun.

Moreau, A. 1988. *Kulturmiljövårdens riksintressen.* Länssstyrelsen i Kalmar län. Meddelande 1988:9

Nitare, J. 2000. *Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog.* Skogsstyrelsen

SGU. *Berggrund.* Kartdatabas, uttag 2016-08-12.

SGU. *Jordartskartan 1:25 000 – 1:100 000.* Kartdatabas, uttag 2016-08-12.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister

Internetsidor

Artdatabanken, Artportalen. <http://artportalen.se/> 2016-08-30

Artdatabanken, rödlistade arter, <http://artfakta.artdatabanken.se/> 2016-10-03

Naturvårdsverket. *Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000.* Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se (länka vidare till Natur och naturvård, Natura 2000)

Skogsstyrelsen, signalarter 2013-04-15. PDF-länk från <http://www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologisk-mangfald/Signalarter/> 2016-10-03

Bilagor

2.1 Bevarandeplan

2.2 Skötselplan/karta/Habitatkarta

2.3 Reservatsbeslut från 1997-12-05

Bevarandeplan för Natura 2000- området Björnnäset SE0330130

Kommun	Hultsfred
Områdets totala areal	89,8 ha
Markägarförhållanden	Bolagsäkt, Sveaskog
Regeringsbeslut, historik	SPA: 1998-01-01, regeringsbeslut M97/4407/4, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01
	SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm
Naturtyper som ska bevaras i området*	Areal
3160 Myrsjöar	1,5 ha (ej inrapporterad)
7140 Öppna mossar och kärr	2,8 ha (0,8 ha)
9010 Taiga	76,3 ha (71 ha)
91D0 Skogsbevuxen myr	3,0 ha (4,8 ha)
*Arealer för naturtyper baseras på underlag i NNK samt fältinventering utförd i samband med revidering av skötselplanen. Nu gällande arealer som tidigare inrapporterats till EU anges inom parantes.	
Arter som ska bevaras i området	
Enligt Fågeldirektivet*	A108, tjäder, <i>Tetrao urogallus</i> A409, orre, <i>Tetrao tetrix</i> A236, spillkråka, <i>Dryocopus martius</i> A223, pärluggla, <i>Aegolius funereus</i>
*Arter som häckar, har häckat eller där det är mycket troligt att den kan häcka	
Bevarandesyfte	Syftet med Natura 2000-området att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.
Prioriterade bevarandevärden	Att skydda och bevara en naturskogsartad barrblandskog, öppen mosse och kärr i deras naturliga tillstånd med de strukturer, funktioner, processer, djur- och växtarter som hör till de ingående naturtyperna.

Motivering	Ett ur naturvårdssynvinkel värdefullt komplex av naturtyper bestående av en mosaik av naturskogsartad tallskog, samt mossar och kärr.
Prioriterade åtgärder	• Åtgärder som härmar eller återställer naturliga processer, såsom naturvårdsbränning och igenläggning av diken.
Beskrivning av området	Se skötselplan för naturreservatet
Vad kan påverka området negativt	• Moderna skogsbruksåtgärder inom och utanför området leder till fragmentering och isolering av skogsmiljöer samt att luftfuktigheten påverkas i angränsningar till större kalhyggen. Effekterna ökar spridningssvårigheter för olika växt- och djurpopulationer och missgynnar arter knutna till fuktiga miljöer, vilket på sikt kan leda till att redan hotade arter försvinner • Utsättning av främmande arter kan utgöra ett hot. Gäller även främmande fiskstammar i sjöar. • Kalkning, gödsling, spridning av aska eller utsläpp av föroreningar i eller i nära anslutning till området. Områdets vattendrag och våtmarker hotas av olika föroreningar i hela tillrinningsområdet. • Avverkning, markavvattning och skyddsdikning i tillrinningsområdet, kan i sjöar orsaka ökad belastning av humusämnen, grumling och igenslamning av bottenvegetation och grunda bottnar. • Reglering eller andra förändringar av vattenregimen i områdets sjöar, tjärnar, våtmarker och vattendrag. Även befintliga diken kan påverka naturtyper och arter negativt. • Brist på bränder ger minskad mängd nybränd ved och mark, vilket är ett hot för många brandberoende arter knutna till naturtypen 9010. T.ex. missgynnas orren av brist på stora brandfält. Om skogen inte brinner regelbundet växer humuslagret till och detta kan leda till vegetationsförändringar. • Brist på död ved i form av t.ex. torrträd och lågor är ett hot mot för naturtyperna 9010 och 91D0.

Bevarandeåtgärder	• Återskapande av gynnsamt tillstånd med hjälp av naturvårdsbränning och återställande av bäckar till sina naturliga flöden. • Inga exploateringsföretag eller ingrepp som förändrar våtmarkernas naturliga vegetation och hydrologi • restriktiv jakt bör utövas på skogshöns, gäss, änder och vadare. • Växt- och djurinventering av samtliga habitat.
Uppföljning av naturtyper och arter	Se skötselplan samt separat uppföljningsplan
Beskrivning, bevarandemål och bevarandetillstånd för naturtyper och arter	Se skötselplan

Bilaga 2.2
Skötselplankarta

NATURRESERVATET Björnnäset

Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 512-7613-2016

 Gräns för naturreservat

 Gräns för skötselområde

1 - 2 Skötselområde

 Informationstavla

 Vägskylt (hänvisning)

 Parkering

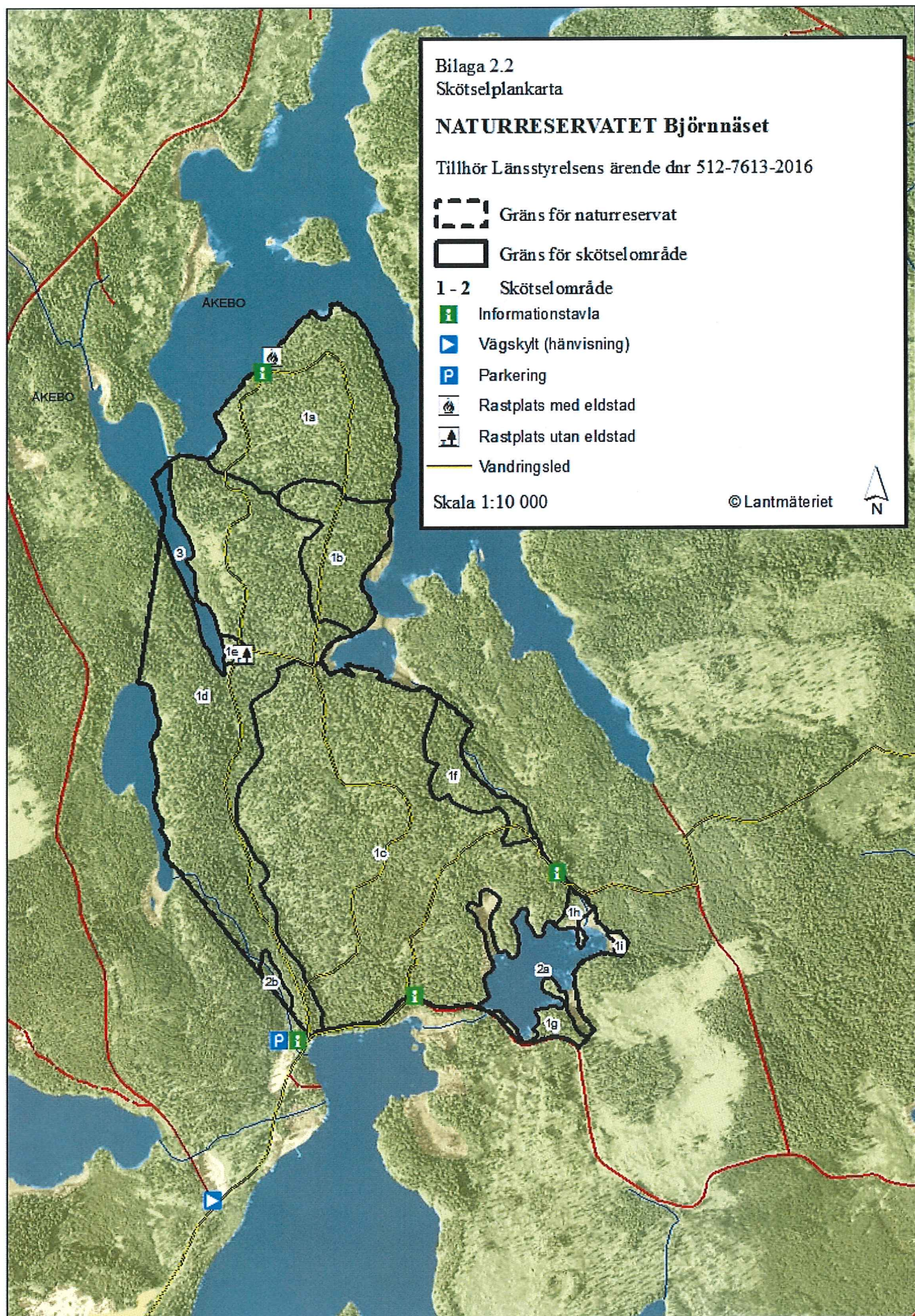
 Rastplats med eldstad

 Rastplats utan eldstad

 Vandringsled

Skala 1:10 000

© Lantmäteriet

Bilaga 2.2

Vegetationskarta enligt Habitatdirektivets naturtyper

NATURRESERVATET BJÖRNNÄSET

Tillhör Länsstyrelsens (förslag till) beslut
dnr 512-7613-16

Legend

 Gräns

 Skötselområden

NATURTYP

 9010 Taiga, tallskog

 9010 Taiga, barrblandskog

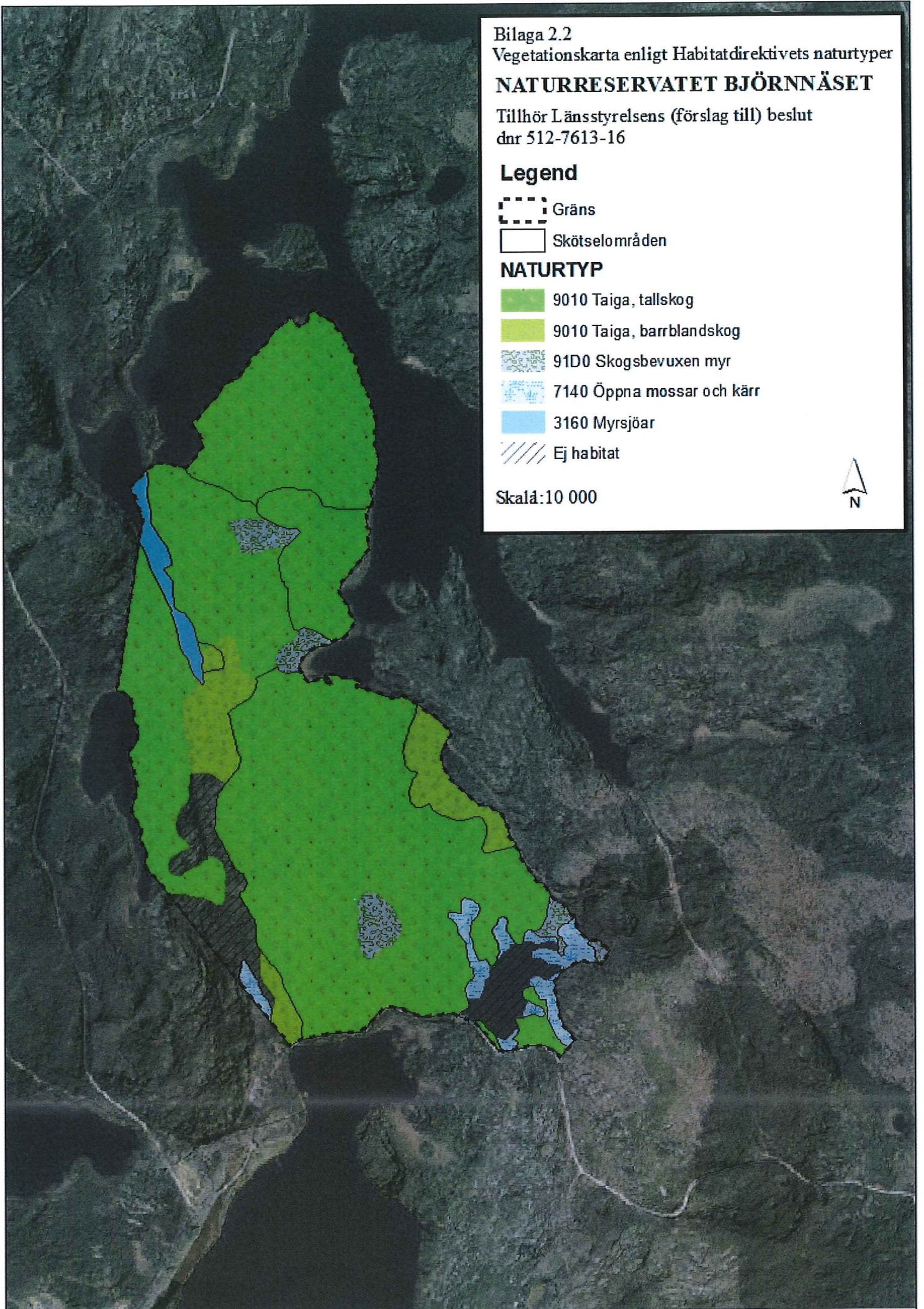
 91D0 Skogsbevuxen myr

 7140 Öppna mossar och kärr

 3160 Myrsjöar

 Ej habitat

Skalå: 10 000

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET BJÖRNNÄSETS DOMÄNRESERVAT, HULTSFREDS KOMMUN

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Björnnäsets domänreservat
Kommun:	Hultsfred
Läge:	Ca 7,5 km VSV Hultsfreds kyrka
Kartblad:	Topografisk karta 6F SO Ekonomisk karta 6F 4j (223) och 6F 4i (222).
Gräns:	Innerkanten av en punktstreckad linje på bifogad beslutslista, bilaga 1
Areal:	89,8 ha
Landareal:	86,8 ha
Areal produktiv skogsmark:	25,0 ha
Vegetationstyper:	Tallskog av lavtyp Granskog av blåbärsristtyp Sumptallskog av risttyp Tallmosse av skvattramtyp Fastmattekärr av tuvull-vitmoss-typ Sötvattensvegetation av trådstarr-flaskstarr-typ Öppet vatten
Fastigheter:	Stensryd 5:1
Fastighetsägare:	Assi-Domän AB
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen

1997-08-25

231-1270-96

Beskrivning av området

Domänreservatet utgörs av ett näs beläget mellan Stora Hammarsjön och Åkebosjön inom kronoparken Stensryd i Hultsfreds kommun. Området domineras av gammal, naturskogsartad tallskog av lav-typ på mager, rik- och grovblockig mark. Jordtäcket är mycket tunt och ställvis går berggrunden i dagen. Terrängen är ganska kuperad med skarpt markerade höjdryggar med kal hållmark och däremellan liggande svackor och dalgångar. Där jordtäcket är något djupare finns övergångar mot tallskog av lingonris-typ. Skogsmarken upptas i övrigt av granskog av blåbärsristyp och av sumptallskog. Vidare förekommer myrmark och våtmarker med sötvattensvegetation samt öppet vatten.

Tallen dominerar helt trädskiktet med ett sparsamt inslag av björk och gran. Åldern uppskattas till mellan 100 och 150 år för huvuddelen av beståndet. På grund av långsam tillväxt uppnår dock träden inte några grova dimensioner. Stora delar av arealen betraktas som skogligt impediment. På hållmarkerna växer tallbeståndet mycket glest och luckigt. Torrakor av tall förekommer relativt rikligt spritt över hela arealen. Buskskiktet är svagt utvecklat och saknas oftast helt. Fältskiktet, som är mycket artfattigt, består främst av blåbär, lingon, ljung, rödsvingel samt kruståtel. Ren- och bägarlavar dominerar bottenskiktet.

I de låglänta partierna är jorddjupet något mäktigare och marken bördigare. I dessa delar övergår tallskogen i granskog av blåbärsristyp. Granskogsdelen är mer heterogen än tallskogen och består dels av bestånd med ett trädskikt av överståndare av gammal tall och därunder yngre gran och björk, dels av ren granskog och slutligen dels av blandbestånd med gran och björk. Längs med bäcken i väster finns smärre inslag av sumpskog med klibbal, björk och gran.

Reservatets myrmark upptas dels av ett fattigkärr av tuvull-vitmosstyp, dels av en tallmosse av tall-skvattram-typ. Runt sjön Fältdammen i den sydöstra kanten finns sötvattenstrandängar som domineras av trådstarr, flaskstarr, bunkestarr och blååtel.

Områdets fauna och flora är inte närmare undersökt.

I och i anslutning till reservatet finns en del anordningar för det rörliga friluftslivet. Vid Sågviken intill reservatets sydvästra gräns finns en stor parkeringsplats med toalett och rastplats. Från parkeringsplatsen utgår en markerad vandringsled som har iordningstänkts som en rundslinga i reservatet. Vid ledens början finns en enkel informationstavla med beskrivning av domänreservatet. Vid torpet Sjövik har röjningar gjorts runt torpruinen och en utställning om lavar finns i en monter.

Rastplats med vindskydd och eldstad finns vid Åkerbosjöns strand i nordvästra delen.

Ärendets beredning

Området avsattes 1967-03-08 som domänreservat. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde Länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges ett långsiktigt skydd som naturreservat. Björnnäset hör till de områden som Länsstyrelsen valde ut.

Naturvårdsverket och Assi Domän slöt 1995 ett avtal om naturreservatbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i hela landet. Björnnäset är ett av de områden som omfattas av avtalet.

Detta beslut har fattats i enlighet med villkoren i avtalet mellan Naturvårdsverket och Assi Domän och efter samråd med Hultsfreds kommun enligt 43 § naturvårdslagen.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Assi-Domän AB, Hultsfreds kommun, Skogsvårdsstyrelsen, Emådalens naturskyddsförening, Östra Smålands ornitologiska förening, Oskarshamnsbygdens fågelklubb samt till Föreningen Smålands flora.

Grund för beslutet

Området utgör en gammal, naturskogsartad tallskog av stort biologiskt värde för många växt- och djurarter som är knutna till substrat och successionsstadier i denna biotop. Orörda, naturskogsartade skogar av denna typ är mycket ovanliga i denna trakt och i länet som helhet.

Områdets värde kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför förklaras som naturreservat.

Länsstyrelsen finner att förordnande om naturreservat går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna enligt 2 och 3 kap lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser mm samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

1997-08-25

231-1270-96

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området, som avgränsas med innerkanten av en punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1) bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas och vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) området som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara naturreservatet Björnnäsets domänreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976: 484, ändrad 1991:1165) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara ett naturskogsartat barrskogsområde med dess flora och fauna och naturliga successioner. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till naturupplevelser och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Föreskrifter

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. uppföra mast, antenn eller liknande anordning,
3. anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång,
4. anlägga luft- eller markledning,
5. uppföra stängsel eller annan hägnad,
6. anordna upplag,
7. bedriva täkt av något slag,
8. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa,

9. dika eller dämna,
10. avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd,
11. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
12. framföra motorfordon eller annat transportmedel,
13. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
14. upplåta markområdet för tävlings- eller övningsändamål,
15. tillföra växtnäringsämne, rötslam, jordförbättringsmedel eller kalk,
16. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet enligt 9 § naturvårdslagen och som är närmare angivna i bifogade skötselplan.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning av informationstavlor i enlighet med fastställd skötselplan.
3. Anläggning och underhåll av leder i enlighet med fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon,
2. rida,
3. tälta,
4. elda annat än på särskilt anvisad plats,

1997-08-25

231-1270-96

5. störa djurlivet genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,
6. jaga, döda, fånga eller skada vilda däggdjur, grod- och kräldjur eller fåglar, ta bort eller skada ägg eller bon,
7. skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris,
8. gräva upp eller plocka växter eller växtdelar med undantag för bär och matsvamp,
9. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift,
11. förstöra, ta bort eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
12. skada fasta fornlämningar,
13. utnyttja området för tävlings- eller övningsändamål.

Undersökningar eller forskning skall utföras i samråd med Länsstyrelsen.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

1. Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen.
2. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen mm som framgår av bifogad skötselplan. Inom ramen för denna kan Länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 4.

Beslutet skall kungöras på det sätt som är föreskrivet för författningar i allmänhet.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit naturvårdsdirektör Stefan Svenaeus, beslutande och byrådirektör Roland Persson, föredragande.

Stefan Svenaeus

Roland Persson

